

ŠKOLIČKA DOMA

aneb

ve školce bychom se bavili o...

náměty pro rodiče, jak děti doma zabavit

Námětník vznikl jako podpora rodičům. Slouží pouze jako inspirace.

Kolektiv pedagogů MŠ Sruby

VELIKONOCE

křesťanské a lidové zvyky, tradice a pověry

(Doporučení: Vysvětlete dětem pojmy zvyky, tradice a pověry)

Velikonoční týden se nazývá také „pašijový“. Hned po Květné neděli začínalo veliké čištění a uklízení v domácnostech. Všude se malovalo, upravovala zahrádka a okolí domu a čistila se okna.

PONDĚLÍ

Na Modré pondělí se uklízelo a vše čistilo po dlouhé zimě. Všude se vymetaly pavučiny a smetl, všechno se mylo a čistilo.

Náměty na činnosti:

- Děti si vyberou činnost, se kterou pomohou svým rodičům doma.
- Zeptejte se dětí, jaké znají úklidové pomůcky.
- Tvořte společně s dětmi zdobněliny těchto pomůcek, nebo najděte všechna jejich oslovení (koště – košťátko – smeták - smetáček – pometlo – metla - metlička).
- Děti umí velice dobře slabikovat. Zkuste pojmy slabikovat s pomocí tleskání, dupání, dřepování, krokování, poskakování.

ÚTERÝ

Na Žluté úterý se všechno leštilo včelím voskem a celá domácnost voněla po medu.

Náměty na činnosti:

- Kde je bere vosk? Povídejte si s dětmi o tom, čím jsou nám prospěšné včely. Můžete si pustit toto video:

<https://www.youtube.com/watch?v=DyJIMsHIK1Y> (pro spuštění stiskněte klávesu CTRL a klikněte na odkaz)

Video je dlouhé, proto navrhuji pustit části videa v těchto časech = 4:14 dělnice a trubci 11:09 život v úlu 15:55 nepřátelé včel 17:22 květový med 19:46 jak vzniká med 24:32 mateří kašička a včelí vosk a propolis 28:50 včelař.

- Zahrajte si hry se svíčkami:
  - Najděte tolik svíček, kolik doma máte. Nechejte děti popisovat, jak svíčka vypadá a z čeho se skládá.
  - Pokud máte doma svíček více, mohou je děti řadit podle velikosti, šířky nebo barvy,...
  - Pokud máte doma čajovky, mohou děti svíčky počítat, rovnat je do stejných řad nebo z nich vytvořit čtverec, trojúhelník, kolečko, aj.
  - Za asistence dospěláka svíčku zapalte a sledujte plamínek, zkuste, jak hřeje.
  - Povídejte si s dětmi o výhodách i nebezpečí plamene svíčky.
  - Zkuste s dětmi trénovat dechová cvičení.
    - Foukejte do plamínku svíčky jen slabě, aby se plamínek pohnul, aby nesfouknul.
    - Zkoušejte to z blízka i z větší dálky.
    - V pozici naproti sobě zkoušejte z větší dálky plamínek přefoukávat na jednu a druhou stranu a přitom ho nesfouknout.

- Roztaveným voskem zkuste pokapat pečící papír. Po ztuhnutí vzniknou voskové kapky. Děti si z nich mohou skládat obrázky, zkusit s nimi dělat čáry na tmavý papír, v ruce je rozehtávat a tvarovat.

Dbejte bezpečnostních pravidel při manipulaci s otevřeným ohněm.

STŘEDA

Středě se říkalo Sazometná, Škaredá. Sazometná proto, že se v tento den v dřívějších dobách vymetaly saze z komína. Škaredá proto, že se v tento den Jidáš na Ježíše škaredil a žaloval.

Lidová tradice potom hovořila o tom, že kdo se na tuto středu škaredil, škaredil se pak každou středu v roce. V tento den se pekly jidáše – sladké pečivo z bílé mouky stočené do hadí podoby, které znázorňovalo Jidášovu zradu.

Náměty na činnosti:

- Nechte děti vysvětlit, co je podle nich škaredění.
- Zkuste dělat různé obličejové grimasy.
- Nechte děti, aby samy pojmenovaly, co je škaredé chování.
- Zahrajte si na pozorovatele. Kdekoliv (v televizi, v rádiu, na tabletu, při řešení situací sourozenců, atd.) uvidíte nebo uslyšíte škaredění, sdělte si to.
- Postavte co nejvíc komínů z toho, co máte doma po ruce – kostky, hrnce, kelímky, různé nádoby, fantazii se meze nekladou. Nechejte děti vymýšlet, z čeho ještě by komín šel postavit. Porovnávejte jejich výšky, tvary.
- Pokud máte možnost jít ven, postavte komín venku z přírodních materiálů.

ČTVRTEK

V Pašijovém týdnu se čtvrtku říkalo zelený. Pravděpodobně to souviselo se zeleným rouchem farářů v kostelech. Tento den se kdysi vstávalo časně, rodina se pomodlila a všichni se omyli rosou. Rosa prý zabraňovala onemocnění šíje a dalším nemocem. Hospodyňky hned potom zametli a smetí vynesly z domu, aby se ve stavení nedržely blechy. Někde se tlouklo paličkou o hmoždíř, aby stavení opustil hmyz a myši. Jedla se zelená strava – špenát, zelí, aj., aby byl člověk zdravý po celý rok. Podle pověry si člověk nesměl nic půjčovat a s nikým se hádat. Odměnou za to se mu prý vyhýbaly všechny hádky.

Počínaje tímto dnem umlkají všechny zvony, aby se znovu rozezněly až na Bílou sobotu. Říká se, že „všechny zvony odlétají do Říma“. Místo zvonů zaznívaly odevšad dřevěné klapačky a řehtačky. V tento den se hrála hra na honění Jidáš zrádce. Tuto tradici doposud můžeme vidět třeba v nedaleké obci Vraclav.

Náměty na činnosti:

- Nechejte děti hledat v domě všechno, co má zelenou barvu.
- Zkuste najít nějakou zelenou zeleninu nebo ovoce. Nechejte děti si vzpomínat na další zeleninu a ovoce, které znají. Můžete použít následující odkaz:
https://www.youtube.com/watch?v=J5U_LaWS3EI – zelenina
<https://www.youtube.com/watch?v=R4CvSKSwN0s> – ovoce
- Zahrajte si na hudebníky. Ale pozor, ne s ničím cinkavým. Budou stačit vařečky, nebo kostky, klacíky, dřívka.
- Jeden vyťuká rytmus, ostatní ho zopakují. Hrajte různě, rychle nebo pomalu. Zaspívejte si písničku a doprovodte se ťukáním.

Hry na hudebníky můžete hrát i venku.

PÁTEK

Velký pátek je den připomínky smrti Ježíše Krista. V České Republice je státním svátkem, kdy jsou vyvěšovány státní vlajky. Křesťané tento den prožívají v tichosti a rozjímání. K lidovým tradicím patřilo vyprávění o otevírání pokladů v horách. Poklad prý označovalo světýlko nebo kvetoucí zářící kapradí, popřípadě otvor ve skále, ze kterého vycházela záře. Kvůli ochraně před nemocemi se chodilo omývat k potoku ještě před východem slunce. V nějakých krajích se chlapci potápěli a snažili se ústy vytáhnout kamínek, který pak hodili levačkou za hlavu. To je mělo podle pověsti ochránit před bolením zubů.

Náměty na činnosti:

- Vysvětlete si s dětmi pojmy ticho a hluk.
- Zkuste, jestli umí děti šeptat a zahrajte si na tichou poštu.
- Zkuste si zahrát na bobříka mlčení. Kdo vydrží nějakou dobu mlčet, může dostat nějakou odměnu.
- Nechejte děti namalovat, jak si představují nalezený poklad.
- Zkuste si popovídat o tom, jaký poklad se nedá koupit za peníze.

DALŠÍ ZAJÍMAVOSTI VELIKONOC

- Název Velikonoce pochází z „velké noci“ ze soboty na neděli, kdy došlo ke zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Datum velikonoce připadá na neděli po prvním jarním úplňku.
- Na Boží hod Velikonoční (neděle) všichni spěchali do kostela a společně se radovali. V tento den se v kostele světily velikonoční pokrmy (beránek, mazanec, chleba, vejce a víno). Bylo zvykem, že v tento den dostala návštěva kousek z posvěceného jídla.
- Na Velikonoční pondělí – červené – se odehrává tolik očekávané koledování, pomlázka, mrskút, atd., kdy chlapci s pomlázkou chodili vyšlehat děvčata, a děvčata obdarovávala chlapce zdobenými vajíčky.